

Gesprek met Hans Hendrixx
GD Vincent van Gogh

ZOOM: 19/1/2021
Philippe Delespaul

Hans Hendrixx is sinds 9 jaar Geneesheer-Directeur van het Vincent van Gogh instituut (2 dagen/week aanstelling). Ik sprak met hem gedurende 1 uur via zoom.

Over de introductie van de Wet Verplichte GGZ

Het Vincent van Gogh Instituut heeft een uitstekende juriste waarmee ruim voor de introductie van de WVGZ een introductieplan werd opgesteld. Over een 15-tal sessies werden ruim 600 hulpverleners getraind, een cursus die ook op andere plaatsen in de regio (ook Mondriaan) werd gegeven.

Toch was de introductie in de eerste maanden van 2020 niet eenvoudig. Voor de logistieke ondersteuning werd het bureau van de geneesheer directeur opgetuigd. Bemensing was moeilijk omdat uit ervaring bleek dat administratieve medewerkers moesten beschikken over een 'niveau van abstract vermogen' (niet enkel administratie maar ook inzicht, organisatie, creativiteit). Dit was een deskundigheid die niet gemakkelijk te vinden was.

De eerste periode was moeilijk, maar vooral de 2de periode waarin alle in januari omgezette machtigingen opnieuw moesten aangevraagd worden (na 6 maanden en dus alles op hetzelfde moment) was bijzonder problematisch.

Hans zegt van zichzelf nooit een fan van de Wet verplichte GGZ geweest te zijn. Hij zegt dat hij eigenlijk (behalve de PVP) weinig mensen kent die er enthousiast over waren (ook niet in het (lokale) openbaar ministerie en de gemeente). En door terug te kijken zegt hij ook nu zijn mening niet veel aangepast te hebben. Er zijn een handvol patiënten met een succesvol eigen plan van aanpak (een interessant concept, maar zelden succesvol). Vooral zorgwekkend is hoe de wet procedureel zwaar is ingezet en hierbij de patiënt (en familie) meesleept in formulieren en kennisgevingsdocumenten die voor hen onduidelijk zijn en vaak niets bijdragen (veel onrust geven). De hele procedure is gebaseerd op 'gestold wantrouwen'. Maar zorgt ervoor dat veel psychiaters bij de instelling weggaan (brain drain).

De relatie met het openbaar ministerie was ook aanvankelijk bijzonder problematisch door de totaal verschillende uitgangspunten. Het OM had een bijzonder defensieve uitleg van de wetgeving (jullie moeten opnemen) hetgeen leidde tot conflicten met de officier. Later bleek uit de zich ontwikkelende jurisprudentie dat er milder gehandeld kon worden en dat werd door de gemeente en het OM na verloop van tijd ook overgenomen.

In de praktijk heeft het VvGogh instituut oorspronkelijk enkel de toediening van injecties thuis in het statuut opgenomen. Later is dat uitgebreid met urinecontroles. Algemeen is er de overtuiging om de handelingsruimte (voor dwang) thuis zeer beperkt te houden.

Dat de vormen van dwang restrictief moeten worden ingeschreven is onmiskenbaar een plus voor de rechtsbescherming van de patiënt. Maar tegelijk is het soms ook vervelend om een zorg(dwang) modaliteit uit te breiden. Je leert ermee leven. Maar vanuit een klinisch standpunt missen we de voorwaardelijke machtiging die als paraplu lange termijn stabilisatie heeft gebracht. De WVGZ zorgde voor een reboot van het proces.

Waardoor er een mogelijkheid ontstond om 'te leren' (hetgeen we ook bij sommige patiënten gezien hebben) maar ook heel veel nodeloos leed (wat is vrijheid waard als je psychotisch bent?).

Is dwang nu toegenomen? Het is een combinatie van toename en afname. Dat is moeilijk in te schatten (we missen de Argus registratie). Maar eigenlijk heeft het proces van stoppen medicatie (sommige mensen leren het na 5 of 10x nog niet) is dwang waarschijnlijk wel toegenomen.

Rechten van de mens

Leeft eigenlijk niet in de organisatie. Er is bij een beperkt aantal medewerkers kennis over. Maar het lijkt in de uitdagingen van de dagelijkse praktijk geen haalbaar gegeven (Nederland heeft laat geratificeerd omdat ze wel de gevolgen konden overzien). De niet dwang-gerelateerde thema's (huisvesting, uitkering, ...) zijn interessante aspecten die in het kader van de WVGZ misschien ingezet kunnen worden voor het afdwingen van de inspanningsverplichting bij de gemeente. Tot op heden wordt die kaart nog niet uitgespeeld.